

SUP-pakkaukset ja tuottajien kustannusvastuu roskaantumisesta

Raimo Lilja, Ekoleima Ay
Sidosryhmäkokous verkossa 15.4.2020

Lähtökohtia

SUP-pakkausten tuottajien velvollisuuksiin kuuluu (SUP-direktiivi 8 art):

1. Kustannusvastuu kyseisten tuotteiden keruusta julkisiin keruujärjestelmiin (out-of-home collection: infra+jätehuolto)
 2. Kustannusvastuu näistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen puhdistamisesta; näiden roskien kuljetuksesta ja käsittelystä
 3. Roskaantumiseen, uudelleenkäyttöön ja jätehuoltoon liittyvän valistuksen kustannukset
 4. Tiedonkeruun ja raportoinnin kustannukset
 5. Muut pakkausten tuottajavastuun kustannukset (jätedirektiivistä)
- Osa näistä velvoitteista on yhteisiä eräiden muiden SUP-roskien kanssa (tupakka, ilmapallot, kosteuspyyhkeet)

Roskaantumisen puhdistuksen kustannusvastuun raja

Vastuu kattaa:

- ▶ viranomaisten toteuttamat tai teettämät roskaantumisen puhdistamistoimet
- ▶ ”Välttämättömät” toimet
- ▶ ”Kustannustehokkaat” toimet
- ▶ Kustannusvastuu jaettava ”oikeasuhteisesti”
- ▶ Kustannusten jaon perusteiden pitää olla läpinäkyviä
- ▶ Puhdistamiskustannusten rahoitusosuudet voidaan määrittää monivuotisina, kiinteinä summoina

- ▶ Komissiolta tulee suuntaviivat tähän -> kansallista liikkumavaraa oltava!

Tarvittavia kansallisia valintoja

- ▶ Mitä alueita tuottajien roskaantumisvastuuseen kuuluu ("Public spaces")
- ▶ Infran palvelutaso julkisilla alueilla & siivouksen taso?
- ▶ Siivoamisen kustannustehokkuus?
- ▶ Miten selvitetään SUP-roskien osuus kustannuksista?
- ▶ Miten jaetaan kustannukset eri tuottajayhteisöjen kesken?
- ▶ Raportoinnin toteutus ja kustannusjako?

Mitä alueita kustannusvastuu voisi kattaa?

- ▶ Kunnan siivousvastuulla olevia julkisia alueita (kadut, torit, puistot, yleiset uimarannat...)
 - ▶ Lakisääteiset velvoitteet puhtaanapidosta
 - ▶ Roskaantumista koskevat säädökset toissijaisesta puhdistamisvastuusta?
- ▶ Mahdollisesti muita julkisia alueita, jotka ovat kiinteistön haltijan siivousvastuulla (Liikennevirasto, VR, koulut, virastot)?
- ▶ Retkeilyreitit (Metsähallitus)?
- ▶ Kunnallisten jätteenkeräily pisteiden ympäristö (jätelaitokset)?
- ▶ Vapaaehtoisten järjestöjen siivoamat alueet yhteistyössä kuntien kanssa?
- ▶ Hulevesien roskat ja roskat viemärissä (vesi- ja viemärlaitokset)?

Alustava visio kustannusjaosta

- ▶ Kuntien nykyiset roskaantumisen siivouskulut (katu- ja puisto-osastot)
 - ▶ Poislukien lumen ja hiekan poistaminen
 - ▶ Oikeasuhtaisuuden määrittäminen
- ▶ Laskennalliset keskimääräiset yksikkökustannukset (€/asukas)
- ▶ Eri tuoteryhmien kustannusosuus roskalaskennoista (EU-malli tai kansalliset laskennat)
- ▶ Maksun jako kunnille (asukasluku + palvelutason perusteella)
- ▶ Tuottajien ja kuntien työnjako valistuksessa
- ▶ Laskentamallin päivitys esim. 4 vuoden välein

Muita tehtäviä toimenpiteitä ja valintoja

- ▶ Seurantaindikaattorit:
 - ▶ Jäteinfran mitoitussuositukset ('riittävä palvelutaso') eri tyyppisillä alueilla
 - ▶ SUP-roskien osuus siivouskohteissa ja julkisissa keräysjärjestelmissä, roskaantumisen indikaattorit
 - ▶ Rantaroskan seuranta meriympäristöstrategian mukaisesti (impact indicator)
- ▶ Neuvottelumekanismi
 - ▶ Kukin tuottajayhteisö vs. yhteinen "Siivous-Rinki" palveluyhtiö / Kuntaliitto
 - ▶ Yhteistyövelvoite toimijoiden välillä tai clearing-käytäntö
 - ▶ VN asetus ja/tai toimijoiden välinen sopimus
 - ▶ Roskaantumisen ehkäisyn ja puhtaanapidon kehittämistavoitteet ?